
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

Державне підприємство Український науково-дослідний інститут
медицини транспорту
Державний департамент морського і річкового транспорту
України
Професійна спілка робітників морського транспорту України

ВІСНИК

МОРСЬКОЇ МЕДИЦИНИ

Науково-практичний журнал
Виходить 4 рази на рік

Заснований в 1997 році. Журнал є фаховим виданням для публікації основних результатів
дисертаційних робіт у галузі медичних наук
(Бюлетень ВАК України від 9 червня 1997р. №4)

Зареєстрований в Міністерстві інформації України
Свідоцтво серія КВ № 2830

№ 3 (45)
(липень - вересень)

Одеса 2009

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор **А.І. Гоженко**

О. М. Ігнат'єв (заступник головного редактора), В. О. Лісобе́й (науковий редактор), Н. А. Мацего́ра (відповідальний секретар), Є. П. Белобров, В. М. Євстаф'єв, О. І. Верба, Ю. І. Гульченко, О. В. Кузнєцов, Т. П. Опарі́на, Б. В. Панов, Н. Ф. Петренко, С. А. Праник, Е. М. Пся́дло, В. Г. Руденко, Л. М. Шафран, К. А. Ярмула

РЕДАКЦІЙНА РАДА

О. К. Асмолов (Одеса), К. Д. Бабов (Одеса), Ю. І. Бажора (Одеса), М. І Голубятніков (Іллічівськ), С. А. Гуля́р (Київ), В. М. Запоро́жан (Одеса), М. Ф. Ізмеров (Москва), С. Іднані (Індія), Н. К. Казимирко (Луганськ), О. О. Коваль (Київ), М. О. Корж (Харків), І. Ф. Костюк (Харків), О. М. Кочет (Київ), Ю. І. Кундієв (Київ), Т. Л. Лебеде́ва (Одеса), В. І. Лузі́н (Луганськ), В. В. Поворо́знюк (Київ), А. М. Пономаре́нко (Київ), М. Г. Проданчу́к (Київ), А. М. Сердю́к (Київ), Ю. Б. Чайко́вский (Київ)

Адреса редакції

65039, ДП УкрНДІ медицини транспорту
м. Одеса, вул. Канатна, 92
Телефон/факс: (0482) 728-14-52; 42-82-63
e-mail nymba@mail.ru

Редактор Н. І. Єфременко

Здано до набору..... р.. Підписано до друку..... Формат 70×108/16
Папір офсетний № 2. Друк офсетний. Умов.-друк.арк. .
Зам №

ISSN 0049-6804

©Міністерство охорони здоров'я України, 1999
©Державне підприємство Український науково-дослідний інститут медицини транспорту, 2005
©Державний департамент морського і річкового транспорту України, 1999
©Професійна спілка робітників морського транспорту України, 1999

УДК 616.98:578.828.6[-036.22(477.74)]

*Н. С. Гойдик, В. С. Гойдик, В. В. Шухтін, А. І. Гоженко***ОГЛЯД ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ З ВІЛ-ІНФЕКЦІЇ/СНІДУ
В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ**ДП «Український науково-дослідний інститут медицини транспорту»
Одеський Обласний Центр по профілактиці та боротьбі зі СНІдом

Реферат. Н. С. Гойдик, В. С. Гойдик, В. В. Шухтін, А.І. Гоженко **ОБЗОР ЭПИДЕМИОЛОГИЧЕСКОЙ СИТУАЦИИ ПО ВИЧ/СПИДУ В ОДЕССКОЙ ОБЛАСТИ.** Широкое распространение ВИЧ-инфекции в Одесском регионе, в 2,3 раза превышающее средний показатель по Украине, а также результаты ранее проведенных исследований должны стать базой и основанием для пересмотра тактики планирования и проведения медицинских осмотров, особенно в портовых городах - Одессе, Измаиле, Ильичевске. Профилактическая работа среди населения указанных городов в целом и контингента повышенного риска - моряков, должна носить более целенаправленный характер и включать воздействие на поведение и сознание людей в отношении проблемы ВИЧ/СПИДа. Одним из направлений этой работы должно стать всеобъемлющее информирование населения о возможностях современной медицины в плане лечения указанной патологии, существование специализированных клиник, а также повышение квалификации медицинского персонала, непосредственно связанного с данным контингентом.

Ключевые слова: заболеваемость ВИЧ/СПИД, приморський регіон, моряк.

Реферат. Н. С. Гойдик, В. С. Гойдик, В. В. Шухтін, А. І. Гоженко. **ОГЛЯД ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ З ВІЛ-ІНФЕКЦІЇ/СНІДУ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ.** Високе поширення ВІЛ-інфекції в Одеському регіоні, яке в 2,3 рази перевищує середній показник по Україні, а також результати раніше проведених досліджень мають стати причиною для перегляду тактики планування та проведення медичних оглядів, особливо в портових регіонах – містах Одеса, Ізмаїл, Іллічівськ. Треба відмітити необхідність розробки та впровадження більш спрямованої профілактичної роботи серед моряків та інших груп населення, а також подальше їх вивчення для вдосконалення методів впливу на свідомість та поведінку людей стосовно проблеми ВІЛ-інфекції. Одним із напрямків цієї роботи має стати широка поінформованість населення про можливості сучасної медицини щодо лікування ВІЛ-інфекції та СНІДу, в тому числі наявність спеціалізованої клініки, зростання як професійного рівня її працівників, так і матеріально-технічного забезпечення, що в цілому на даний час привело до поліпшення рівня якості медичної допомоги ВІЛ-інфікованим особам.

Ключові слова: захворюваність ВІЛ/СНІД, приморський регіон, моряк.

Summary. N. S. Goydyck, V. S. Goudyck, V. V. Shukhtin, A. I. Gozhenko. **REVIEW OF HIV/ AIDS EPIDEMIOLOGIC SITUATION IN THE ODESSA REGION.** In the Odessa region HIV prevails 2,3 times the mean Ukrainian index. The authors believe that this situation is a reason for revision of periodical medical examinations schemes especially in marine cities-Odessa, Izmail, Plichovsk,. They should reorganized main principles of prophylaxis work as well, including that among seafarers. This work should include vast informational work about all aspects of HIV/AIDS.

Key words: HIV/AIDS morbidity, coastal marine region, seafarer.

Мета роботи – проаналізувати епідеміологічну ситуацію с ВІЛ/СНІД в Одеській області.

На сьогоднішній день з’являється все більше інформації про масштаби поширення епідемії ВІЛ/СНІДу у всьому світі, нашій країні та її окремих регіонах [1, 2, 4]. Як показує аналіз даних, епідемія має тенденцію до подальшого зростання. Так, якщо в 2000 році з 201914 проведених у Одеській області обстежень було виявлено 2703 (1,34 %) позитивних результати, то в 2008 році серед 153184 досліджень позитивними були вже 3269 (2,15 %). За оцінкою незалежних експертів, в Одеській області більше 1 % дорослого населення інфіковано вірусом СНІДу [5]. Одним з важливих показників поширення ВІЛ-інфекції серед дорослого населення є інфікованість ВІЛ вагітних жінок. В Одеській області цей показник втричі вищий за середні по країні і складав в 2006 р. 1 % [3].

Одеська область відноситься до найбільших в Україні, як за площею, що складає 33,3 тис. кв. км (5,5 % території України), так і за кількістю населення, яка на 1 січня 2005 року склала 2415,7 тис. осіб, що становило 5,1 % від всього населення України [5]. За адміністративно-територіальним поділом до її складу входять 26 районів, 7 міст обласного значення, 12 міст районного підпорядкування та 33 селища міського типу. Межує з Вінницькою, Кіровоградською, Миколаївською областями, а також з Молдовою, Румунією, Болгарією та Туреччиною. Таке положення обумовлює провідні міжгалузеві комплекси регіону – морський та транспортний, а також високий розвиток судноремонтної та суднобудівної галузей, рибпромислової та рибопереробної промисловості. На території області розташовано 8 портів, які зв’язані транспортними магістралями майже з 600 портами практично всіх країн світу.

Враховуючи вищесказане, стає зрозумілим, чому порти являються найбільш вразливими щодо поширення інфекційних хвороб, що підтверджується і в випадку з ВІЛ-інфекцією, адже відомо, що перші випадки ВІЛ-інфекції на території України були виявлені в 1987 саме в Одеській області [5].

Ця тенденція зберігається і надалі. Станом на 1 січня 2009 року в Одеській області зареєстровано один з найвищих рівнів поширеності ВІЛ-інфекції (454,0 на 100 тис. населення), поряд з Дніпропетровською (455,2 на 100 тис. населення), Миколаївською (434,3 на 100 тис. населення), Донецькою (442,9 на 100 тис. населення) областями та АР Крим (268,6 на 100 тис. населення).

Наступна таблиця відображає основні показники епідпроцесу в Одеській області в порівнянні з середньоукраїнськими.

Таблиця 1

Стан захворюваності на ВІЛ/СНІД в Одеській області в порівнянні з середніми показниками по країні за період 2007-2008 років (в дужка х- показник на 100 тис. населення)

Показники	Одеська область		Україна	
	2007	2008	2007	2008
К-ть ВІЛ-позитивних, які знаходяться на обліку	9905 (414,2)	10821 (453,99)	81741 (176,2)	91717 (198,6)
К-ть вперше виявлених випадків ВІЛ-інфекції	1704 (71,5)	1555 (65,24)	17687 (38,0)	18973 (40,9)
К-ть хворих на СНІД	1088 (45,49)	1172 (49,17)	8544 (19,3)	10410 (22,5)
К-ть померлих від СНІДу	110 (4,6)	95 (3,99)	2508 (5,4)	2714 (5,8)

Звертає на себе той факт, що в 2008 році масова частка нових випадків ВІЛ-інфекції, виявлених в Одеській області, стала дещо меншою, хоча і складає 8,2 % від загальної кількості. До негативних явищ слід віднести той факт, що не всі люди, в яких вперше виявлено ВІЛ-інфекцію, стають на облік в Центрі профілактики та боротьби зі СНІДом.

В той же час поживлення соціальної політики, деяке загальне поширення знань з проблеми ВІЛ-інфекції та покращення їх якості призводять до зрушень в кращий бік. Так,

значно більше людей приймає позитивну модель поведінки щодо ВІЛ, вчасно звертається за медичною допомогою, що сприяє покращенню якості її надання.

На прикладі стаціонарного відділення ОЦПБ СНІД видно, що зростає звернення пацієнтів по допомогу і водночас зменшується кількість летальних випадків (таб. 2).

Таблиця 2

Показники роботи стаціонарного відділення Одеського Обласного Центру з профілактики та боротьби зі СНІДом за 2005-2008 роки

показник	Роки			
	2005	2006	2007	2008
проліковані хворі	299	387	399	410
летальність	36,5	23,2	20,8	19,7

При цьому залишається високою масова частка міських жителів, в середньому 66,3 % за три попередніх роки, що показує недостатній обхват сільського населення інформаційними, діагностичними та лікувальними можливостями, хоча рівень захворюваності в деяких районах області перевищує навіть рівень по м. Одесі.

Далі представлено таблицю, що відображає кількість ВІЛ-інфікованих в окремих містах та районах області (таб. 3).

Таблиця 3

Показники реєстрації ВІЛ-інфекції за період 1987- 2008 років в містах та деяких районах Одеської області (на 100 тис. населення)

Міста та райони	Кількість ВІЛ-інфікованих		
	1987-2008	2007	2008
м. Одеса	1066,7	85,8	78,64
м. Б.-Дністровський	529,2	88,8	31,90
м. Ізмаїл	602,2	63,7	98,2
м. Іллічівськ	1148,9	155,7	80,3
м. Южне	553,4	49,6	83,2
м. Тепло дар	354,8	121,6	39,9
Біляєвський р-н	785,6	111,6	17,0
Березівський р-н	901,3	110,1	110,0
Болградський р-н	154,1	19,6	113,2
Іванівський р-н	581,1	56,7	89,2
Ізмаїльський р-н	196,1	15,1	18,9
Роздільнянський р-н	583,4	99,3	101,8
Ренійський р-н	145,7	12,8	23,1
Саратський р-н	229,2	27,3	55,0
Татарбунарський р-н	235,9	62,1	45,2
Ширяєвський р-н	226,3	35,4	24,9
Всього по районах	385,2	54,2	52,1
Всього по області	700,2	71,5	65,2

Проводячи аналіз розміщених в таблиці даних, можна помітити велику розбіжність в показниках, розрахованих на 100 тис. населення, в окремих містах та районах області. Привертає увагу той факт, що високі показники характерні для районних центрів з розвиненою транспортною інфраструктурою – великих залізничних вузлів, приміром, Березівського та Роздільнянського районів, а низькі показники загалом переважають у більш віддалених районах, таких як Болградський, Ізмаїльський, Ренійський.

Говорячи про велике значення для регіону портів та розгалуженої транспортної мережі, слід наголосити, що масова частка людей, працюючих в цих галузях, досить висока. Станом на кінець 2003 року середньооблікова кількість осіб, задіяних у всіх сферах економічної діяльності, складала 556007 осіб, серед цієї кількості працівників транспортної

галузі 74909 (13,5 %), зокрема працівників залізничного транспорту – 21211 (3,8 %), морського – 16860 (3 %), автошляхового – 8713 (1,6 %).

Певна частина цього контингенту відноситься до так званих груп-містків, тобто до кола людей з підвищеним ризиком зараження ВІЛ через можливість сексуальних контактів з представниками груп високого ризику щодо ВІЛ-інфікування. Це водії-далекобійники, моряки дальнього плавання та інші категорії, на тривалий час відірвані від свого постійного сексуального партнера.

Опитування, проведене серед моряків дальнього плавання, показало фрагментарність знань цієї категорії про можливість зараження ВІЛ, а також високий ступінь поведінкового ризику. Так, лише 56 % опитаних в ході дослідження респондентів вказали, що комерційний секс неможливий без презервативів, а 4 % взагалі відмітили, що ніколи не використовують їх у такій ситуації.

Висновки. Високе поширення ВІЛ-інфекції в Одеському регіоні, яке в 2,3 рази перевищує середній показник по Україні, а також результати раніше проведених досліджень мають стати причиною для перегляду тактики планування та проведення медичних оглядів, особливо в портових регіонах – містах Одеса, Ізмаїл, Іллічівськ.

Також можна відмітити необхідність розробки та впровадження більш спрямованої профілактичної роботи серед вищезазначених цільових груп населення, а також подальше їх вивчення для вдосконалення методів впливу на свідомість та поведінку людей стосовно проблеми ВІЛ-інфекції. Одним із напрямків цієї роботи має стати широка поінформованість населення про можливості сучасної медицини щодо лікування ВІЛ-інфекції та СНІДу, в тому числі наявність спеціалізованої клініки, зростання як професійного рівня її працівників, так і матеріально-технічного забезпечення, що в цілому на даний час привело до поліпшення рівня якості медичної допомоги вищезазначеним категоріям громадян.

Література

1. Белозеров Е. С., Буланьков Ю.И. ВИЧ – инфекция. – Элиста: АПП «Джонгар», 2006. – 224 с.
2. Бочкова Л.В., Немцов А.В. Развитие эпидемии ВІЛ-инфекции/СНІДу в Одесской области // Инфекционный контроль. – 2007. - № 4. – С. 3 - 10.
3. Лісецька В.І. Епідемічна ситуація з ВІЛ-інфекції/СНІДу та здійснення держсанепіднагляду в Одеській області // Инфекционный контроль. – 2007. - № 2. – С. 18 - 19.
4. Онищенко Г.Г. Противостояние эпидемии ВИЧ/СПИДа в Восточной Европе и Центральной Азии // Микробиология, эпидемиология и иммунобиология. – 2009. - № 1. – С. 16-21.
5. Стан епідемії ВІЛ/СНІДу в Одеській області та аналіз заходів протидії. Ситуаційний аналіз / Балакірєва О., Семерик О., Гук А. та ін. – К.: Вид-во Раєвського, 2006. – 128 с.

ЗМІСТ	CONTENT
ОРГАНІЗАЦІЯ МЕДИКО-ПРОФІЛАКТИЧНОЇ СЛУЖБИ	ORGANIZATION OF MEDICAL AND PROPHYLACTIC SERVICE
А. І. Гоженко, В. А. Лисобей Н. І. Ефременко ОБ ИТОГАХ РАБОТЫ 10-ГО МЕЖДУНАРОДНОГО СИМПОЗИУМА ПО МОРСКОЙ МЕДИЦИНЕ 3	A. I. Gozhenko, V. A. Lisobei N. I. Yefremenko ABOUT RESULTS OF THE X-TH INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON MARITIME HEALTH 3
А. І. Гоженко О НЕКОТОРЫХ КОНЦЕПЦИЯХ МОРСКОЙ МЕДИЦИНЫ 6	A. I. Gozhenko SOME CONCEPTS OF MARITIME MEDICINE 6
В. Н. Евстафьев, В. А. Лисобей А. В. Скиба ПРОБЛЕМЫ ТРУДОУСТРОЙСТВА ИНВАЛИДОВ В МОРСКИХ ПОРТАХ УКРАИНЫ 9	V. N. Yevstafiev, V. A. Lisobei A. V. Skiba SOME PROBLEMS OF INVALIDS JOB PLACEMENT IN UKRAINIAN MARINE PORTS 9
В. Е. Петров, П. Г. Лысый Ж. Е. Путиенко ПРОФИЛАКТИКА ПРОФЕССИОНАЛЬ- НЫХ ЗАБОЛЕВАНИЙ И ПРОИЗВОД- СТВЕННОГО ТРАВМАТИЗМА В ГП «ОДЕССКИЙ МОРСКОЙ ТОРГОВЫЙ ПОРТ» 15	V. Ye. Petrov, P. G. Lysiy Zh. Ye. Putienko PROPHYLAXIS OF OCCUPATIONAL DISEASE AND TRAUMATISM IN THE STATE ENTERPRISE "ODESSA TRADE MARINE PORT" 15
І. С. Полінчук СТАН НЕЙРОПСИХОЛОГІЧНИХ ФУНКЦІЙ У ПАЦІЄНТІВ, ЯКИМ ПЛАНУЄТЬСЯ ВИКОНАННЯ ОПЕРА- ТИВНОГО ВТРУЧАННЯ В УМОВАХ СТАЦІОНАРУ ОДНОГО ДНЯ..... 19	I. S. Polinchuk THE STATE OF NEUROPSYCHOLOGICAL FUNCTIONS OF THE PATIENTS BEFORE SURGICAL INTERVENTION UNDER CONDITIONS OF ONE DAY IN-PATIENT UNIT..... 19
МЕДИЧНІ І ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ПРИМОРСЬКИХ РЕГІОНІВ	MEDICAL AND ECOLOGIC PROBLEMS OF SEACOAST REGIONS
Н. С. Гойдик, В. С. Гойдик В. В. Шухтін, А. І. Гоженко ОГЛЯД ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ З ВІЛ-ІНФЕКЦІЇ/СНІДУ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ 27	N. S. Goydyck, V. S. Goudyck V. V. Shukhtin, A. I. Gozhenko REVIEW OF HIV/ AIDS EPIDEMIOLOGIC SITUATION IN THE ODESSA REGION 27
В. П. Міщенко, Л. М. Руденко КЛІНІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕБІГУ ВАГІТНОСТІ ЗА ТРИМЕСТРАМИ У ЖІНОК З РУБЦЕМ НА МАТЦІ, ЯКІ ПРОЖИВАЮТЬ В ЗОНІ ПРИМОРСЬКОГО РЕГІОНУ 31	V. P. Mitshenko, L. M. Rudenko SOME CLINICAL FEATURES OF PREGNANCY COURSE DEPENDING ON TRIMESTERS IN WOMEN WITH SCARRED UTERUS DWELLING IN MARINE COASTAL AREA 31